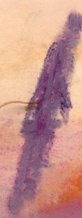

KARISSA CHEN

ΜΙΑ ΧΩΡΑ
ΑΝΑΜΕΣΑ
ΜΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΒΑΣΙΑ ΤΖΑΝΑΚΑΡΗ

ΙΚΑΡΟΣ

ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΜΑΣ

Τίτλος πρωτοτύπου: *Homeseking*

© 2025, Karissa Chen

© 2025, Εκδόσεις Ίκαρος για την ελληνική γλώσσα

Μετάφραση από τα αγγλικά: Βάσια Τζανακάρη

Επιμέλεια κειμένου – Διόρθωση: Ιωάννα Ανδρέου

Σχεδιασμός – Εικονογράφηση εξωφύλλου: Χρήστος Κούρτογλου

Στοιχειοθεσία – Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος

Εκτύπωση: Κοτσάτος Α.Ε.

Βιβλιοδεσία: Ηλ. Μπουντάς – Π. Βασιλειάδης Ο.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2025

ISBN 978-960-572-735-2

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ • ΒΟΥΛΗΣ 4, 105 62 ΑΘΗΝΑ • Τ: 210 3225152 • www.ikarosbooks.gr

KARISSA CHEN

ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΜΑΣ

Μετάφραση
Βάσια Τζανακάρη

ΙΚΑΡΟΣ

Για τους παππούδες μου,
Χένρι 陸海林, Αϊλίν 康秋季,
Λάρι 陳隆寶 και Τσι Γιεν 張筭翊,
που έφεραν την πατρίδα μαζί τους όπου αγαπούσαν

那些消逝了的歲月，彷彿隔著一塊積著灰塵的玻璃，
看得到，抓不著。

他一直在懷念著過去的一切。

如果他能衝破那塊積著灰塵的玻璃，
他會走回早已消逝的歲月。

花樣年華 (根據劉以鬯的《對倒》改編的)

Σαν να κοίταζε μέσα από ένα σκονισμένο τζάμι,
μπορούσε να δει τα χρόνια που πέρασαν αλλά δεν μπορούσε
να τα αγγίξει. Λαχταρούσε όσα είχαν συμβεί στο παρελθόν.
Ευχόταν να μπορούσε να σπάσει το σκονισμένο τζάμι,
να πάρει πίσω τα χαμένα χρόνια.

Ερωτική επιθυμία
[απόσπασμα της ταινίας, βασισμένο στο *Intersection*
του Λιου Γιτσάνγκ]

「世鈞，我們回不去了。」

張愛玲《半生緣》

«Σιτζούν, δεν μπορούμε να επιστρέψουμε».

Αιλίν Τσανγκ, *Half a Lifelong Romance*

Σημείωμα για τη γλώσσα

Μία από τις δυσκολίες όταν γράφεις μια ιστορία στα αγγλικά για την κινεζική και ταϊβανέζικη διασπορά είναι να καταφέρεις να αποτυπώσεις πιστά τις διαφορετικές σινικές γλώσσες που μιλιούνται σε διάφορες περιοχές (και μερικές φορές ακόμα και στην ίδια περιοχή). Επειδή η κινεζική γραπτή γλώσσα χρησιμοποιεί σύστημα αναπαράστασης (και όχι φωνητικό), η ίδια γραπτή λέξη έχει πολλές διαφορετικές προφορές ανάλογα τη γλώσσα που χρησιμοποιεί ο ομιλητής. Αυτό περιλαμβάνει και τα ονόματα. Δεδομένου ότι οι ήρωές μου κινούνται σε διάφορες κινεζόφωνες περιοχές στον κόσμο, ήθελα να αποτυπώσω την εναλλαγή με ακρίβεια. Έτσι, κάθε ήρωας μπορεί να αναφέρεται με διαφορετικά ονόματα και αυτό μπορεί να διευρύνει ή να αλλάζει τον τρόπο που βλέπει τον εαυτό του σε μια δεδομένη κατάσταση ή με το πέρασμα του χρόνου. Για τον λόγο αυτό, τα κεφάλαια δεν έχουν ως τίτλο τα ονόματα των ηρώων, καθώς αυτά εξελίσσονται με το πέρασμα του χρόνου.

Οι πιο παρατηρητικοί ίσως προσέξετε ότι τα πρόσωπα αφηγούνται εναλλάξ, η αφήγηση της Σούτσι πηγαίνει προς τα μπρος και του Χάουαρντ προς τα πίσω, με ελάχιστες εξαιρέσεις.

Τα μανδαρινικά κατά βάση αποτυπώνονται με το σύστημα πινγίν, αν και υπάρχουν αρκετές εξαιρέσεις, ιδίως στα κεφάλαια της Ταϊβάν ή στα ονόματα που έχουν περάσει με συγκεκριμένο τρόπο στη λατινική γραφή (π.χ. Chiang Kai-shek). Άλλες σινικές γλώσσες αποτυπώνονται με έναν συνδυασμό αποδεκτών συστημάτων λατινικής γραφής και της δικής μου αίσθησης προφοράς.

Για πολλούς ανθρώπους στον κόσμο η εκμάθηση μιας άλλης γλώσσας είναι αναγκαία, είτε λόγω μετανάστευσης είτε απλώς επειδή ο τόπος κατοικίας τους είναι διεθνής και είναι ζήτημα επιβίωσης. Είναι μια δεξιότητα που απαιτεί την ικανότητα να προσαρμόζεσαι και να αμφισβητείς τον εαυτό σου, και για πολλούς μετανάστες είναι από τις πιο δύσκολες και υποτιμητικές διαδικασίες όταν πηγαίνουν σε μια καινούργια χώρα. Αν ως αναγνώστες μπερδευτείτε, ελπίζω να μην εγκαταλείψετε την προσπάθεια, αλλά να δοκιμάσετε να φανταστείτε πώς πρέπει να είναι για όσους πρέπει να το διαχειριστούν αυτό σε καθημερινή βάση και να προχωράνε.

ΟΥΒΕΡΤΟΥΡΑ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1947, ΣΑΓΚΑΗ

Τα τελευταία βιολετί λεπτά της νύχτας που ξεθωριάζει, το λονγκτάνγκ* ξυπνάει.

Η καθημερινή μουσική συμφωνία της γειτονιάς αρχίζει με τον ερχομό του άντρα που μαζεύει τα περιττώματα: τον θόρυβο από τις ρόδες του κάρου του στον ανώμαλο δρόμο, τα καμπανάκια του που χτυπάνε. Με ένα υγρό θρόισμα, αδειάζει τα δοχεία νυκτός που είναι αφημένα μπροστά σε πανομοιότυπες πόρτες, και τραγουδάει την αποχαιρετιστήρια επωδό του. Όταν φεύγει, σκάλες και μεντεσέδες τρίζουν: οι γυναίκες ξετρυπώνουν από τις πόρτες και κρυφοκοιτάζουν στον δρόμο για να πάρουν τα αναποδογυρισμένα δοχεία τους. Σκυμμένες, καθαρίζουν τη βρομιά από ξύλινους κουβάδες: ράβδοι από μπα-

* Longtang: Αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο είδος περιοχής ή ευρύτερης γειτονιάς στη Σαγκάη που χαρακτηρίζεται από πολλά στενά δρομάκια, με σπίτια χτισμένα πολύ κοντά το ένα στο άλλο, όπου οι άνθρωποι ζουν σε στενή επαφή. Χαρακτηριστικό είναι το διαφορετικό κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο των κατοίκων, ενώ οι ιδιαίτερες αυτές κατοικίες ονομάζονται σίκουμιν (βλ. επόμενη σημείωση), ανάμεσα στις οποίες τα δρομάκια απλώνονται σαν περίπλοκος ιστός. (Οι υποσελίδες σημειώσεις, οι οποίες δηλώνονται με αστερίσκο, ανήκουν όλες στη μεταφράστρια. Οι αριθμημένες σημειώσεις ανήκουν στη συγγραφέα και παρατίθενται στο τέλος του βιβλίου.)

μπού χτυπάνε, όστρακα κροταλίζουν, το νερό από τις βρύσες της πίσω πόρτας κελαρύζει. Πάνω που τελειώνουν, έρχεται η γυναίκα που πουλάει γλυκό χυλό, διαλαλεί τα καλούδια της λέγοντας το ίδιο ποιηματάκι ξανά και ξανά καθώς σπρώχνει το καροτσάκι της. Αργότερα, θα περάσουν κι οι άλλοι πλανόδιοι: ο άντρας που πουλάει αυγά μαριναρισμένα σε αρωματικό τσάι και σάλτσα σόγιας, ο πλανόδιος με τα ζελεδάκια με σιρόπι αχλαδιού, οι άλλοι με τα ζαρζαβατικά και το ρύζι, καθένas με το χιλιοειπωμένο ποιηματάκι του. Αλλά, προς το παρόν, μόνο το κάλεσμα της γυναίκας με τον χυλό αντηχεί στους δρόμους του Σίφο Λι.

Περνάει μπροστά από το σίκουμeν* της οικογένειας Τζανγκ, το έκτο σπίτι στον δρόμο. Μέσα στο σπίτι, στον πρώτο όροφο, η δεκαεξάχρονη Σούτσι κάνει ανήσυχο ύπνο, έχοντας πλαντάξει για ώρες στο κλάμα, με τα λιγνά της άκρα σφίγγει το βαμβάκερό σεντόνι, ο ιδρώτας της ποτίζει το στρώμα. Είναι βυθισμένη σε έναν εφιάλτη όπου ο Χαϊγouέν δεν την αναγνωρίζει πια. Τα δάκρυά της έχουν στεγνώσει κι έχουν σχηματίσει μια λεπτή κρούστα στις βλεφαρίδες της.

Δίπλα της βρίσκεται ξαπλωμένη η μεγαλύτερη κόρη των Τζανγκ, η Σουλάν, που τρύπωσε κρυφά στο σπίτι μόλις πριν από μία ώρα. Το δέρμα της κολλάει από τον καπνό, το αλκοόλ και τον ιδρώτα. Κάνει ήρεμο ύπνο, ονειρεύεται ότι χορεύει φορώντας ένα όμορφο φουστάνι, δαμασκηνί, από ταφτά και μετάξι, αγκαζέ με την καλύτερή της φίλη, τη Γιτζέν.

* Shikumen: Διώροφο ή τριώροφο κτίριο που συνδυάζει στοιχεία ανατολικής και δυτικής αισθητικής. Το σίκουμeν χαρακτηρίζεται από μια δίφυλλη πόρτα, μαύρη, με μπρούντζινα πόμολα, που περιβάλλεται από πέτρινο πλαίσιο. Έχει επίσης κόκκινα τούβλα και κεραμίδια.

Στο αποπάνω δωμάτιο, ο πατέρας της, ο Λιοέ, ξαγρυπνά στο κρεβάτι του και βασανίζεται από αμφιβολίες. Αναρωτιέται πόση αξία να έχασαν τα φάμπι* του απόψε, πόσο χρυσό μπορεί να αγοράσει στη μαύρη αγορά με ό,τι λεφτά τού έχουν απομείνει. Ζυγίζει το κόστος λειτουργίας του βιβλιοπωλείου του, της εκτύπωσης των παράνομων εφημερίδων –όσα στερεί από την οικογένειά του, χώρια τον κίνδυνο–, και για μια στιγμή οι τύψεις πλησιάζουν διστακτικά τις σκέψεις του. Μετανιώνει που έβαλε ενέχυρο το δαχτυλίδι που είχε αγοράσει τη μέρα που γεννήθηκε η Σούτσι, ένα λεπτό στριφτό δαχτυλιδάκι, που το φύλαγε για την προίκα της. Αλλά η Σουλάν επέμενε να βρει το τέλειο μεταχειρισμένο ύφασμα για να φτιάξει στη Σούτσι τσιπάο** για τα γενέθλιά της, κι εκείνος είχε συμφωνήσει να της δώσει τα χρήματα. Τώρα το μόνο που σκέφτεται είναι πόση αξία έχει αποκτήσει το χρυσό δαχτυλίδι.

Δίπλα του, η γυναίκα του, η Σεϊοϊν, κάνει πως κοιμάται, πως δεν έχει πάρει είδηση τον άντρα της που στριφογυρίζει ανήσυχος. Φτιάχνει στο μυαλό της μια λίστα με τα τρόφιμα που έχουν μείνει στην αποθήκη τους: μισό φλιτζάνι ακατέργαστο κόκκινο ρύζι που πήραν με δελτίο, λίγα αποξηραμένα μανιτάρια, λάχανο που έκανε τουρσί πριν από κάμποσες εβδομάδες, λίγο περισσευούμενο ραπανάκι που το έκανε ζωμό, ένα φρέσκο κρεμμυδάκι που με κόπο το κατάφερε να πετάξει ξανά φύτερες στον ανοιξιάτικο ήλιο. Με λίγη προσπάθεια μπορεί να τα κάνει να κρατήσουν μία εβδομάδα, ίσως μιάμιση – θα φτιάξει ένα

* Fabi: Νόμισμα που εκδόθηκε από την εθνικιστική κυβέρνηση το 1935. Με τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο το φάμπι άρχισε να χάνει την αξία του, η οποία έπεσε στο μισό όταν οι Ιάπωνες κατέλαβαν τη Σαγκάη.

** Qirao: Το παραδοσιακό, κλασικό κινέζικο φόρεμα.

νερουλό αλλά νόστιμο κοντζί* και, όταν τελειώσει κι αυτό, θα αδειάσει τη σκόνη του ρυζιού από το τσουβάλι και θα τη βράσει για να φτιάξει ένα γαλακτερό υγρό που θα δίνει την ψευδαίσθηση του θρεπτικού. Και μετά; Δεν έχει σκοπό να ζητήσει λεφτά από τον άντρα της και να του προσθέσει κι άλλες ανησυχίες. Το παίρνει απόφαση. Έχει ακόμα μερικά κοσμήματα – ας πούμε το βραχιόλι από νεφρίτη που το νιώθει τώρα δροσερό στο μάγουλό της. Της το είχε δώσει η μητέρα της από την προίκα της και είναι σκουροπράσινο σαν τα φύλλα των λαχανικών που τόσο λαχταρά.

Σε ένα δωματιάκι ενάμιση όροφο πιο κάτω** ο Σιάου Τζι, νοικάρης και υπάλληλός τους, ονειρεύεται τη μεγάλη κόρη των Τζανγκ. Η Σουλάν χαμογελάει σαγηνευτικά, τα χείλη της είναι βαμμένα κόκκινα, τα μαλλιά της κοντά, περμανάντ και πιασμένα με τσιμπιδάκια. Στο όνειρό του είναι αβίαστα γοητευτικός· παραδόξως λέει ό,τι πρέπει για να την κάνει να τον ερωτευτεί. *Θα σε φροντίσω*, της λέει, *θα γίνω σημαντικός σ' αυτή την καινούργια Κίνα, θα δεις*, και εκείνη αναστενάζει στην αγκαλιά του.

Έξω από το παράθυρο του Σιάου Τζι, ο ουρανός παίρνει μια έντονη απόχρωση του ροζ. Η μελωδία του τραγουδιού της γειτονιάς αλλάζει, καθώς οι κάτοικοι τινάζουν τη σκόνη από τα όνειρά τους και σηκώνονται. Οι εραστές ψιθυρίζουν.

* Congee: Αλμυρός χυλός ρυζιού.

** Pavilion room στο πρωτότυπο, ή Tingzajian: Πρόκειται για ένα πολύ μικρό δωμάτιο στα σίκουμιν, το οποίο βρισκόταν κάτω από τη σκάλα μεταξύ ισογείου και πρώτου ορόφου. Συνήθως ήταν βορινό, κι έτσι ήταν κρύο τον χειμώνα και ζεστό το καλοκαίρι. Για τον λόγο αυτό οι οικογένειες συνήθως το νοίκιαζαν. Πολλές φορές οι ενοικιαστές αυτών των δωματίων ήταν συγγραφείς – ήταν μάλιστα τόσο συχνό φαινόμενο, που πολλοί κάνουν λόγο για τη «λογοτεχνία του Tingzajian» τις δεκαετίες του 1920 και του 1930.

Τα κάρβουνα στις σόμπες τριζοβολούν. Το λάδι τσιτσιρίζει στο τηγάνι, έτοιμο να τηγανίσει πρωινό. Οι πόρτες ανοίγουν τρίζοντας, μεταλλικά ρόπτρα χτυπάνε σε βαριά ξύλα. Μια γιαγιά σκουπίζει μπροστά στο σίκουμέν της, ο ρυθμός της σκούπας που σαρώνει το λιθόστρωτο στακάτος. Ένα παιδί κλαίει, το ξύπνησαν απότομα.

Η γυναίκα που πουλάει τον χυλό συνεχίζει τη διαδρομή της. Διαλαλεί μάτια, θυμάται μια εποχή που τα παιδιά αυτής της γειτονιάς τρελαίνονταν για τις λιχουδιές της, πριν από τους πολέμους, όταν ακόμα την έπαιρνε να χρησιμοποιεί άσπρη ζάχαρη και κολλώδες ρύζι, όταν οι σπόροι λωτού και το σιρόπι όσμανθου ήταν κάτι το συνηθισμένο και όχι πολυτέλεια. Καθώς πλησιάζει το σίκουμέν της οικογένειας Γουάνγκ κοντοστέκεται, θυμάται πώς ο μικρός γιος ιδιαίτερα απολάμβανε το γλυκό της. Φωνάζει δύο φορές: Μπανταόν τσο!* Μπανταόν τσο! με βραχνή φωνή και πάθος, θαρρείς και απευθύνεται σε εραστή – αλλά δεν παίρνει απάντηση, τα πάνω παράθυρα μένουν σκοτεινά και ασάλευτα. Σκουπίζει το μέτωπο με το μανίκι της, σπρώχνει ξανά το καρτσάκι της και συνεχίζει τον δρόμο της, αφήνοντας πίσω τη μελωδική ηχώ της.

Αλλά οι Γουάνγκ έχουν ξυπνήσει.

Η Γιουπίνγκ δεν κοιμήθηκε όλη νύχτα· τα μάτια της είναι πρησμένα και έχει μαύρους κύκλους. Προσπαθεί να καλύψει την απόγνωσή της με μακιγιάζ, αλλά όταν βλέπει το πρόσωπό της στον καθρέφτη την ξαναπιάνουν τα κλάματα. Ο άντρας της, ο Τσονγκί, κάνει πως δεν το προσέχει. Ντύνεται αμίλητος, κάνει χωρίστρα στο πλάι με μια ψιλή χτένα και περνάει τα γκρι-

* Badaon tsoh: Γλυκός χυλός.

ζαρισμένα του μαλλιά με λάδι. Σκέφτεται να χαρίσει αυτή τη χτένα στον γιο του, τον Χαϊγούν. Είναι από σκαλιστό ελεφαντόδοντο στολισμένη με μαργαριτάρια, ένα ασήμαντο αντικείμενο φιλαρέσκειας που το έχει κρατήσει τόσα χρόνια ενώ έχουν πουλήσει ένα σωρό άλλα πράγματα.

Στο διπλανό δωμάτιο, η εντεκάχρονη κόρη τους, η Χαϊτζούν, ψαχουλεύει το μουσικό κουτί της, ψάχνει κάτι για ενθύμιο, να το χαρίσει στον μεγάλο της αδελφό. Αδειάζει στο πάτωμα χάρτινες κούκλες, κορδέλες για τα μαλλιά, το κόκκινο λουλούδι από κρεπ που βούτηξε από την επιγραφή ενός μαγαζιού. Τόσοι θησαυροί, υποτίθεται, και τίποτα που να αξίζει να το χαρίσει. Κουλουριάζεται έξαλλη κάτω από την κουβέρτα της, με την ελπίδα να σκάσει από την αποπνικτική υγρασία της ανάσας της.

Στη σοφίτα, ο μεγάλος ο γιος, ο Χαϊμίνγκ, και η έγκυος γυναίκα του έχουν σηκωθεί αξημέρωτα. Το δωμάτιο μυρίζει λίγο, η Έλεν έχει κάνει δύο φορές εμετό. Δεν θέλει να πάει στον σταθμό των τρένων, λέει στον άντρα της. Αλλά ο Χαϊμίνγκ δεν μιλάει, μόνο την κοιτάζει σιωπηλός και κατηφής.

Ο πρώτος που κατεβαίνει κάτω είναι ο Χαϊγούν. Φοράει την καινούργια του στολή, οι μασχάλες του ήδη έχουν ιδρώσει μες στο βαρύ, αμείλικτο ύφασμα. Βγαίνει έξω, στην ταπεινή αυλή του σίκουμέν τους, και κοιτάζει τον ουρανό. Το ροζ υποχωρεί, δίνει τη θέση του σε ένα διστακτικό γαλάζιο. Μέσα σε λίγα λεπτά, δεν θα έχει μείνει τίποτα από εκείνο το έξοχο χρώμα, μόνο ένα λεπτό συννεφένιο πέπλο, σαν φλούδα τόφου.

Ακούει τη συμφωνία του λονγκτάνγκ, αυτή την παρήγορη μουσική με την οποία μεγάλωσε. Κλείνει τα μάτια του και τα βλέπει όλα, δεν είναι πια μουσική συμφωνία, είναι ταινία, πιο

ζωντανή από όσες έχει δει στο σινεμά: τα λιθόστρωτα δρομάκια γεμάτα εμπορεύματα και αντικείμενα. Τα παιδιά της γειτονιάς που κυνηγιούνται γελώντας. Τον κουρέα, τον Γιου γιάσο,* που παραλίγο να τον ρίξουν κάτω τα παιδιά, και τον πελάτη του, τον Λάο Ντιέ, με το φαλακρό κεφάλι και τα πυκνά γένια. Τον υπαίθριο πάγκο του πρωινού που ανοίγει κάθε μέρα ο Τζια γιάσο, και έναν οδηγό δίτροχης άμαξας που κάθεται σε ένα χαμηλό σκαμνί και ρουφάει γάλα σόγιας από ένα μπουλ. Το παράθυρο στον δεύτερο όροφο που ανοίγει για να φωνάξει η Μο άγι** μια πλανόδια, η οποία σταματάει καθώς η Μο κατεβάζει ένα καλάθι με μερικά νομίσματα για να πάρει τρία ζαρωμένα μούσμουλα. Τον Λο κονκόν*** και τον Τζεν κονκόν στο κέντρο όλων αυτών, δύο άντρες που αγνοώντας την οχλοβοή επιδίδονται στο καθημερινό τους παιχνίδι σιανγκτσι**** – μια ιεροτελεστία που συνεχίζει απερίσπαστη όπως οποιαδήποτε μέρα.

Σήμερα όμως δεν είναι οποιαδήποτε μέρα.

Ο Χαϊγουνέν ανοίγει τα μάτια του.

Σήμερα είναι η μέρα που φεύγει.

Σε δύο ώρες θα βρίσκεται στο τρένο με τους άλλους νεοσύλλεκτους, με ένα παραφουσκωμένο σακίδιο δεμένο σφιχτά στην κοιλιά, μια φωτογραφία της Σούτσι στο τσεπάκι του στο στήθος, ένα τρέμουλο στην καρδιά, και θα αποχαιρετά την οικογένειά του βλέποντάς τους να ξεμακραίνουν. Το λονγκτάνγκ της παιδικής

* Yasoh: Θεός, θα λέγαμε.

** Ayi: Μπορεί να σημαίνει την αδελφή της μητέρας, μεσήλικη γυναίκα, την οικιακή βοηθό, και απεύθυνση ενός παιδιού προς μια γυναίκα την οποία δεν τη θεωρεί πια παιδί.

*** Konkon: Μπορεί να σημαίνει τον παππού ή τον ηλικιωμένο άντρα.

**** Xiangqi: Κινέζικο σκάκι.

του ηλικίας, το Σίφο Λι, θα είναι πίσω του· η Τέταρτη Οδός, με τα πολύβουα τεϊοποτεία και τα καταστήματα καλλιγραφίας, θα είναι πίσω του· σύντομα, όλη η Σαγκάη θα είναι πίσω του. Για χρόνια μετά, θα φυλλομετρά τις μνήμες από αυτό το μέρος που θεωρεί σπίτι του, θα βάζει τη μια πάνω από την άλλη σαν ρυζό-χαρτα, θα προσπαθεί να θυμηθεί πότε έγινε τι και δεν θα μπορεί να σχηματίσει μια ολοκληρωμένη εικόνα.

Προς το παρόν, κλείνει πάλι τα μάτια. Το μυαλό του ακολουθεί τα δρομάκια που ξέρει απέξω κι ανακατωτά, τη χιλιοπατημένη διαδρομή ανάμεσα στο σπίτι του και το σπίτι της Σούτσι, τα λιθόστρωτα όπου θα περπατήσει μια τελευταία φορά τα επόμενα λεπτά: περνάει μπροστά από τα τέσσερα σπίτια ανάμεσα στο σίκουμέν του και τον πρώτο κεντρικό δρόμο στα αριστερά. Στρίβει δεξιά στον δρόμο που διασταυρώνεται με αυτόν που οδηγεί στη δυτική πύλη. Στρίβει αριστερά, πάλι μια κεντρική αρτηρία. Ακολουθεί τη μεγάλη ευθεία προς το γκοτζιέλου* της νότιας πύλης, στρίβει δεξιά πριν από την αψιδωτή έξοδο. Περνάει μπροστά από πέντε πανομοιότυπες πίσω πόρτες, ώσπου βλέπει το ζωγραφισμένο κουνελάκι, το ξεφλουδισμένο λευκό του περίγραμμα, και νιώθει μια σουβλιά στο στήθος. Εδώ θα αφήσει το βιολί του: βλέπει τον εαυτό του να το αφήνει κάτω, να το στηρίζει πάνω στην ξεφλουδισμένη μπογιά, τόσο προσεκτικά όσο φαντάζεται ότι θα εγκατέλειπε μια μητέρα ένα μωρό που το υπεραγαπά.

Ξέρει ότι θα σηκώσει το βλέμμα και θα κοιτάξει το παράθυρο στον πρώτο όροφο. Το παράθυρο της Σούτσι. Η εικόνα γεννά αβάσταχτη μοναξιά μέσα του.

* Guojielou: Δωμάτιο χτισμένο πάνω από τις καμάρες στους δρόμους του λονγκτάνγκ.

Σφίγγει κι άλλο τα μάτια του, προσπαθεί κι άλλο, αυτό που ακολουθεί είναι ανέφικτο: κοιτάζει από το παράθυρό της, τη βλέπει να κοιμάται κι αμέσως μετά το ανοίγει και βρίσκεται μες στο δωμάτιό της. Η Σούτσι ονειρεύεται, του μιλάει στον ύπνο της. Ο Χαϊγουνέν αγγίζει το μάγουλό της με την παλάμη του, χαϊδεύει με τον αντίχειρα τη βελούδινη επιδερμίδα της. Παρατηρεί τις πυκνές βλεφαρίδες, το στόμα της σαν μπουμπούκι. Ένα στόμα που εύχεται να είχε θυμηθεί να φιλήσει μια τελευταία φορά. Θέλει να απομνημονεύσει κάθε πόρο, κάθε τριχούλα, θέλει να την αποτυπώσει στη μνήμη του, κι ας είναι σίγουρος ότι πάντα θα τη γνωρίζει, ότι ακόμα κι αν γυρίσει γέρος κοντά της, ακόμα κι αν εκείνη γεράσει κι αλλάξει, θα τη γνωρίσει. Απομακρύνει τα μαλλιά που έχουν κολλήσει στα μισάνοιχτα χείλη της, τα δάχτυλά του μένουν λίγο ακόμα πάνω στη ζεστή ανάσα της. Λυπάται γι' αυτό που θα κάνει, γι' αυτό που έχει κάνει· ποτέ δεν θα πάψει να λυπάται.

Οι εφιάλτες της τώρα έχουν γλυκάνει. Της έρχεται μυρωδιά από ξινά δαμάσκηνα. *Είναι ήδη τόσο προχωρημένη άνοιξη;* μουρμουρίζει. Αργότερα, η Σούτσι θα ξυπνήσει και θα θυμηθεί τις χθεσινές απερίσκεπτες κουβέντες· θα χαραμίσει τη μισή της ζωή μετανιώνοντας. Αλλά τώρα: αισθάνεται τη ζεστασιά και το βάρος της παρουσίας του Χαϊγουνέν, την τυλίνει, νιώθει το απαλό άγγιγμα του χεριού του στο πρόσωπό της, και πιστεύει ότι την έχει συγχωρήσει. Το σώμα της χαλαρώνει. Πριν βυθιστεί σε έναν ήρεμο ύπνο, ακούει τη φωνή του στο αυτί της, καλοσυνάτη, καθησυχαστική. *Σύντομα, της υπόσχεται, οι βροχές της εποχής των δαμάσκηνων κοντεύουν.**

* Αναφέρεται στις βροχές που πέφτουν στην ανατολική Ασία από τα τέλη Μαΐου ως και τα τέλη Ιουνίου. Πιστευόταν ότι, όταν τα δαμάσκηνα στα δέντρα ωριμάζουν και πέφτουν στα νότια του ποταμού Γιανγκτσέ, η υγρασία που εξατμίζεται από το φυτό μετατρέπεται σε βροχή.

Μια μελωδία από βιολιά έφερε τη Σούτσι στη ζωή του Χάουαρντ για τρίτη και τελευταία φορά. Το Κονσέρτο αρ. 5 για βιολί σε ντο μείζονα του Μότσαρτ, πανηγυρικό και κομψό, ταξίδευε από τα μπουκωμένα μεγάφωνα του 99 Ranch Market.* Ο ενθουσιώδης τόνος του ερχόταν σε αντίστιξη με τη διάθεση του Χάουαρντ, την αδιάφορη γκρίζα παραζάλη όπου ζούσε από τότε που πέθανε η Λίνι, πριν από δεκάξι μήνες. Σήκωσε το βλέμμα από τις μπανάνες που περιεργαζόταν για να εντοπίσει την πηγή του εκνευρισμού του. Τότε όμως την είδε.

Έπιανε ένα ένα τα κορεάτικα πεπόνια, που είχαν φλούδα κίτρινη σαν κρέμα λεμονιού, τα χτυπούσε με τους κόμπους των δαχτύλων της, έσκυβε να ακούσει. Ο Χάουαρντ ήταν σίγουρος αυτή τη φορά ότι ήταν η Σούτσι. Από την άλλη, τα τελευταία σαράντα χρόνια είχε περάσει ένα σωρό γυναίκες για εκείνη, γυναίκες με ζυγωματικά σαν τα δικά της, περπάτημα σαν το δικό της, που μεταμορφώνονταν σε άλλες όταν πλησίαζε. Στάθηκε μαγεμένος. Το πρόσωπο αυτής της γυναίκας ήταν στρουμπουλό

* Αλυσίδα ασιατικών σουπερμάρκετ.

και τα μάγουλα κρεμασμένα, τα μαλλιά της λεπτά και γκρίζα στις ρίζες, αλλά τα μάτια της... τα μάτια δεν αλλάζουν ποτέ, είχε ακούσει κάποτε να λένε. Και τα δικά της, φωτεινά, στο χρώμα της καραμέλας, ήταν όσο έντονα τα θυμόταν, ακόμα κι ενώ προσπαθούσε να διαλέξει το πιο ώριμο πεπόνι.

«Συγγνώμη» είπε διστακτικά στα μανδαρινικά, και εκείνη σήκωσε το βλέμμα και γούρλωσε τα μάτια.

«Γουάνγκ Χαϊγουνέν». Το είπε διστακτικά, περισσότερο σαν κατάφαση παρά σαν ερώτηση.

Για μια στιγμή εκείνος δεν μπορούσε να βγάλει λέξη. Είχε γίνει παιδί ξανά, έφηβος, δεν βρισκόταν σε ένα αμερικανικό σουπερμάρκετ αλλά στα δρομάκια της νιότης του. Έσφιξε το χερούλι του καροτσιού του, ένιωσε το πλαστικό να γρατζουνάει το χέρι του στο σημείο όπου ήταν σκισμένο. «Εσύ είσαι» είπε.

«Γουάνγκ Χαϊγουνέν» ξανάπε εκείνη, πιο ζωηρά αυτή τη φορά, σαν επιβεβαίωση. Χαμογέλασε, αφήνοντας να φανούν τα δόντια της, που ήταν πολύ λευκά και ίσια για να είναι αληθινά.

Ο Χάουαρντ τράβηξε το καρότσι του κοντά στο δικό της. Το δικό του σχεδόν άδειο, μόνο τρία τσαμπιά μπανάνες· το δικό της ήδη γεμάτο με διάφορες πρασινάδες, ντομάτες, μία συσκευασία ασιατικά αχλάδια και ραπανάκια νταϊκόν. «Ζεις εδώ πια;» τη ρώτησε. Χαζή ερώτηση· δεν ήξερε τι άλλο να πει.

«Μετακόμισα με τον γιο μου και τη νύφη μου πριν από δύο χρόνια» του απάντησε στη διάλεκτο της Σαγκάης.

Ρεύμα νιώθει να τον διαπερνά. Ο Χάουαρντ είχε χρόνια να ακούσει τη γλώσσα της παιδικής του ηλικίας και του προκάλεσε μια βασανιστική ανακούφιση, η αίσθηση σαν την αίσθηση μιας ξινή καραμέλας που του είχε δώσει μια φορά η εγγονή του.

«Είπαν ότι θέλανε βοήθεια με τα εγγόνια» συνέχισε η Σούτσι «αλλά, για να είμαι ειλικρινής, νομίζω ότι ανησυχούσαν πως θα με έπιανε μοναξιά αν ζούσα ολομόναχη».

Την καταλάβαινε αυτή τη μοναξιά ο Χάουαρντ. Κάθε πρωί ξυπνούσε σε ένα άδειο σπίτι και περίμενε να ακούσει τη Λίνι στην κουζίνα, κατσαρολικά να χτυπάνε, μια κούπα κάτω από το νερό της βρύσης, μια σαπουνόπερα στην τηλεόραση. Όμως το μόνο που άκουγε ήταν το θρόισμα του ανέμου στα δέντρα, ένα μοναχικό περιστέρι που κουκούβιζε, ή τους γείτονες που κούρευαν το γρασίδι.

«Εσύ;» ρώτησε η Σούτσι. «Ζεις καιρό στο Λος Άντζελες;»

«Είμαστε εδώ τριάντα χρόνια περίπου» απάντησε ο Χάουαρντ στη διάλεκτο της Σαγκάης, κι αμέσως ανασκεύασε από μέσα του. *Όχι πληθυντικός πια. Ενικός. Εγώ είμαι εδώ.*

Η Σούτσι τον κοίταξε τρυφερά. «Η γυναίκα σου;»

Μα καλά... είχε γίνει διάφανος; Κάθε φορά που σκεφτόταν τη Λίνι φαινόταν στο πρόσωπό του, είτε το ήθελε είτε όχι;

«Πάει πάνω από χρόνος που πέθανε η Λίνι» είπε χαμηλόφωνα.

Η Σούτσι μурμουρίσε μια συλλυπητήρια κουβέντα. Άπλωσε το χέρι και τον άγγιξε στο μπράτσο. Εκείνος κοίταξε την αναστροφή της παλάμης της, τις πανάδες πάνω στις μπλε φλέβες. Στο νύχι στο μικρό της δαχτυλάκι υπήρχε ένα ίχνος από κοραλλί βερνίκι που είχε ξεφτίσει. Θυμήθηκε ότι κάποτε η Σούτσι είχε όμορφα χέρια.

«Πνευμονία» συνέχισε, απαντώντας στην ερώτηση που δεν του είχε κάνει. «Αλλά στην πραγματικότητα, πάρκινσον».

Η Σούτσι τράβηξε το χέρι της. «Μακάρι να την είχα γνωρίσει».

«Μακάρι» επανέλαβε εκείνος, και για λίγο δεν μίλησε κανείς

τους, άφησαν τα ευγενικά ψέματά τους να γίνουν ένα και να αιωρηθούν γύρω τους.

Η Σούτσι έσπασε τη σιωπή. «Βλέπω, σου αρέσουν πολύ οι μπανάνες». Κοίταξε με νόημα το καρότσι του.

«Βοηθάνε στην πέψη» είπε δήθεν αμυντικά.

«Θυμάμαι ότι είχες πολύ καλό πεπτικό σύστημα».

«Δεν ξέρω για σένα, αλλά κάποια πράγματα δεν λειτουργούν τόσο καλά όσο όταν ήμασταν παιδιά. Τα γεράματα είναι σκέτη απογοήτευση».

Η Σούτσι γέλασε τρανταχτά. Το γέλιο της ήταν ακριβώς όπως το θυμόταν, σαν ανοιξιάτικη βροχή πάνω στο τζάμι.

«Πόσο χαίρομαι που σ' ακούω να γελάς» της είπε, και αμέσως μετάνιωσε για τον συναισθηματισμό στα λόγια του.

«Κι εγώ χαίρομαι που σε βλέπω, Χαϊγουνέν».

«Με φωνάζουν Χάουαρντ πια. Είναι πιο εύκολο για τους Αμερικάνους».

«Χάου-αντ» πρόφερε αργά. «Όχι και τόσο εύκολο για τους Κινέζους».

«Παρ' όλα αυτά, ακόμα και οι Κινέζοι φίλοι μου με ξέρουν ως Χάουαρντ».

«Αυτό το όνομα δεν σου είχαν δώσει στο ιεραποστολικό σχολείο; Νόμιζα ότι το σιχαινόσουν».

Ξαφνιάστηκε – ακόμα κι ο ίδιος είχε ξεχάσει την προέλευση του αγγλικού ονόματός του. «Δεν μπορούσα να σκεφτώ κάτι άλλο» είπε. «Τώρα το συνήθισα».

«Ευτυχώς το δικό μου όνομα είναι εύκολο για τους Αμερικάνους. Πολλοί με φωνάζουν σκέτο Σου». Χαμογέλασε. «Πρέπει να φύγω» είπε. Πήρε ένα πεπόνι από το βουνό μπροστά της και το χτύπησε επιδεικτικά. «Να πάρεις πεπόνι. Καλά ακούγονται».

Την ώρα που ο Χάουαρντ έβγαине από το πάρκινγκ, σκέφτηκε ότι κανείς τους δεν ζήτησε από τον άλλον στοιχεία επικοινωνίας. Δεν ήξερε αν λυπόταν ή αν ένιωθε ανακούφιση.

Καθώς έβγαζε τα ψώνια από τις σακούλες, χτύπησε το κινητό του. Ήταν μια άχαρη μαύρη χοντροκομμένη συσκευή, χωρίς –αν είναι δυνατόν– κουμπιά, μόνο μια φορτωμένη οθόνη αφής, δώρο της μεγάλης κόρης του, της Γιπίνγκ, που επέμενε ότι ήταν η τελευταία λέξη της τεχνολογίας. Πέρα από το να απαντάει όταν τον έπαιρναν οι κόρες του και να κάνει αυτόματες κλήσεις πού και πού, δεν είχε καταλάβει πώς να το χρησιμοποιεί. Κάθε φορά που τον έπαιρνε η κόρη του, της υπενθύμιζε ότι ήταν πεταμένα λεφτά, έτσι και τώρα.

«Σου είπα, Μπα,* μπορώ να σου δείξω πώς να το χρησιμοποιείς. Δεν είναι και τόσο δύσκολο. Απλώς έχεις πειστώσει».

«Είμαι γέρος άνθρωπος. Είναι πολύ αργά για να συνηθίσω κάτι καινούργιο. Τι κακό έχει ένα απλό τηλέφωνο;»

«Νιώθω πιο ασφαλής έτσι» είπε η Γιπίνγκ. «Δεν ανησυχώ πού είσαι».

«Χήρος είμαι, δεν έχω άνοια».

Η Γιπίνγκ τού είπε τα νέα των παιδιών – η Τζένιφερ είχε βγει δεύτερη στον διαγωνισμό ορθογραφίας της πέμπτης δημοτικού και ο Τσάρλι είχε γίνει πρώτο βιολί στην ορχήστρα του λυκείου. Είπε ότι ο άντρας της, ο Άνταμ, ένας Κινέζος καντονέζικης καταγωγής γεννημένος στην Αμερική που τον είχε γνωρίσει στο

* Ba: Πατέρας, μπαμπάς.

κολέγιο, έλειπε πάλι εκτός πόλης και ότι η ίδια ήταν πνιγμένη στη δουλειά στο νοσοκομείο.

«Δεν είναι καλό που ταξιδεύει τόσο πολύ» της είπε. «Τα ζευγάρια πρέπει να είναι μαζί».

«Έτσι είναι η δουλειά του συμβούλου, Μπα. Πηγαίνεις όπου είναι ο πελάτης».

«Κι εγώ σου λέω ότι έτσι χαλάνε τα ζευγάρια».

«Δεν μπορούμε να είμαστε όλοι σαν εσένα και τη Μα,* που δεν μείνατε ούτε ένα βράδυ χώρια. Τα πράγματα δεν είναι όπως όταν παντρευτήκατε. Είναι αλλιώς πια».

Ο Χάουαρντ πήγε να της πει ότι κι εκείνος ταξίδευε μερικές φορές για δουλειά, αλλά η Γιπίνγκ τον διέκοψε.

«Περίμενε, θέλουν να σου μιλήσουν τα παιδιά». Ο Τσάρλι δεν είπε και πολλά πέρα από ένα «Γεια σου, Γκονγκόνγκ,** τι λέει;» στα αγγλικά, κι ύστερα έδωσε το τηλέφωνο στην Τζένιφερ, που του μιλούσε για αρκετά λεπτά χωρίς διακοπή, περιγράφοντας με το νι και με το σίγμα τον διαγωνισμό ορθογραφίας και συλλαβίζοντας αγγλικές λέξεις που εκείνος δεν είχε ξανακούσει. «Α-Π-Α-Τ-Ρ-Ι-Σ!» αναφώνησε περήφανα.

«Μπράβο, μπαομπέι*** της είπε.

Πριν κλείσει η Γιπίνγκ, τον ρώτησε για άλλη μια φορά αν θα το σκεφτόταν να μετακομίσει μαζί τους. Ο Χαϊγουνέν αναστέναξε αθόρυβα. Παρόλο που και οι δύο κόρες του ανησυχούσαν περισσότερο μετά τον θάνατο της Λίνι, ένωθε ότι τα συχνά τηλεφωνήματα της μεγάλης κόρης του για να του πει τα νέα των παιδιών

* Ma: Μητέρα, μαμά.

** Gonggong: Ο παππούς από την πλευρά της μητέρας.

*** Baobei: Μωρό μου.

ήταν συγκαλυμμένες δικαιολογίες για να εκφράζει την αγωνία της για εκείνον σαν να ήταν το τρίτο της παιδί. Τουλάχιστον η μικρή του κόρη, η Γιτζούν, φαινόταν να ενδιαφέρεται ειλικρινά για το τι σκεφτόταν και τι έκανε· δεν του γκρίνιαζε όπως η Γιπίνγκ. Αλλά δεν ήξερε πώς να της το πει χωρίς να την πληγώσει. Ήξερε πως η μεγάλη του κόρη δεν είχε άλλον τρόπο να δείξει την αγάπη της.

Είπε μόνο: «Έχει πολύ κρύο στο Μέριλαντ για έναν γέρο σαν εμένα» και η Γιπίνγκ αναστέναξε.

Ο Χάουαρντ ετοίμασε ένα απλό βραδινό, ρύζι, φασολάκκια και λωρίδες χοιρινό με κρεμμύδι, ενώ άκουγε ποδόσφαιρο από την τηλεόραση. Δεν καταλάβαινε λέξη απ' όσα έλεγαν οι Ισπανοί σπορτσκάστερ, αλλά η ένταση και ο ενθουσιασμός στον τόνο τους δεν χρειαζόταν μετάφραση.

Ολοκλήρωσε το δείπνο του με μια φέτα από το πεπόνι που τον είχε προτρέψει να αγοράσει η Σούτσι. Αν ζούσε η Λίνι, θα είχε κόψει κάθε φέτα σε απολύτως ίσα κυβάκια και θα τα είχε σερβίρει σε ένα πιατάκι, με οδοντογλυφίδες. Αλλά ο Χάουαρντ βαριόταν. Δάγκωσε τη φέτα που είχε σχήμα κανό κι άφησε τα ζουμιά να κυλήσουν στο πιγούνι του. Η σάρκα ήταν μαλακή και γλυκιά, μύριζε σαν μπουκέτο χθεσινά κρινάκια. Αγνόησε τη θλίψη που έκοβε βόλτες στις παρυφές του μυαλού του και εστίασε στην ελευθερία που αισθανόταν τώρα που μπορούσε να τα κάνει όλα χάλια. *Είναι ευτυχία*, σκέφτηκε και δάγκωσε ξανά.

Εκείνο το βράδυ, είδε στον ύπνο του τον παλιό εφιάλτη με τη Σαγκάη που καιγόταν, βόμβες έσκαγαν και βαθυκόκκινες φλόγες απλώνονταν στον ορίζοντα, ενώ εκείνος στεκόταν σε μια

βάρκα που έμπαζε παγωμένα νερά μουσκεύοντας τις μπότες του. Συγκεχυμένες φιγούρες έτρεχαν προς το μέρος του, εξαφανίζονταν πριν προλάβει να τις αγγίξει. Όλα συνέβαιναν μες στην απόλυτη σιωπή. Ούτε ουρλιαχτά, ούτε τούβλα που ανατινάζονταν, ούτε αέρας, ούτε καταιγισμός πυροβόλων. Είχε μια αίσθηση ότι κάποιον περίμενε, ότι κάτι ξεχνούσε. Πριν καταφέρει να το ξεδιαλύνει, μια άσπρη θάλασσα τον τύλιξε, τον βύθισε μέσα της.

Το πρωί ξύπνησε με μια επώδυνη αίσθηση κενού. Ένωθελες και τα χέρια του ήταν τυλιγμένα γύρω από το τίποτα, το χάσμα μέσα του τόσο μεγάλο, που δεν χώραγε στο σώμα του.

Είχε μόλις επιστρέψει από την εβδομαδιαία επίσκεψή του στο νεκροταφείο, όταν χτύπησε το τηλέφωνο. Συνήθως απέρριπτε κλήσεις από άγνωστους αριθμούς –τις περισσότερες φορές ήταν πωλητές που προσπαθούσαν να τον πείσουν να αγοράσει πακέτα διακοπών–, αλλά αισθανόταν ένα πλάκωμα από τη μοναξιά κι έτσι απάντησε χωρίς να το σκεφτεί.

«Εμπρός;» είπε στα αγγλικά.

Μια μικρή παύση με παράσιτα. Η αίσθηση μιας κίνησης από την άλλη άκρη της γραμμής. Και μετά: «Χάουαρντ;». Η φωνή ήταν γυναικεία, με κινέζικη προφορά. Ο Χάουαρντ δεν την αναγνώρισε. Έκλεισε ο λαιμός του.

«Ποιος είναι;» ρώτησε στα μανδαρινικά.

«Θα έρθεις στο πάρτι του Γουέι;» ρώτησε η γυναίκα. Ο Χάουαρντ δεν απάντησε, σαστισμένος. Λιγάκι εκνευρισμένη, η γυναίκα συμπλήρωσε στα αγγλικά: «Η Γιουρόνγκ είμαι, η γυ-

ναίκα του Γουέι». Γύρισε ξανά στα μανδαρινικά, λέγοντάς του πειραχτικά: «Σαν να 'χεις ξεκουτιάνει, μου φαίνεται».

Ο Χάουαρντ είχε ξεχάσει το πάρτι για τα ογδοηκοστά γενέθλια του φίλου του. Η Λίνι οργάνωνε την κοινωνική τους ζωή.

«Δεν αναγνώρισα τον αριθμό σου».

«Α, τα παιδιά μάς πήραν τηλέφωνα για τα Χριστούγεννα, αυτά τα πινγκγκουό,* σαν εκείνο που σου αγόρασε η κόρη σου» είπε η Γιουρόνγκ, μιλώντας ξανά μισά κινέζικα, μισά αγγλικά. «Ο Γουέι πιστεύει ότι είναι πολύ μαφάν,** αλλά τα εγγόνια μου μου έδειξαν πώς να βγάζω φωτογραφίες». Χασκογέλασε. «Τέλος πάντων, μπιέ γουάνγκ λε.*** Παρασκευή στο Golden Phoenix. Πέντε η ώρα. Όλοι θα έρθουν. Καιρό έχουμε να βρεθούμε. Να έρθεις».

Η τελευταία φορά που είδε όλους τους φίλους του μαζεμένους ήταν στη δεξίωση μετά την κηδεία, θολά πρόσωπα γεμάτα οίκτο που μουρμούριζαν συλλυπητήρια. Πιο πριν από αυτό; Δεν θυμόταν. Ήταν πολύ απασχολημένος με την ασθένεια της Λίνι.

«Φυσικά» απάντησε ο Χάουαρντ γράφοντας τα στοιχεία σε ένα χαρτάκι. «Θα έρθω».

Το Golden Phoenix ήταν από εκείνα τα εστιατόρια με μπουφέ ντιμ σαρμ στο Σαν Γκάμπριελ και βρισκόταν σε μια έκταση με

* Ping guo: Σημαίνει μήλο, προφανώς εννοεί κινητό τηλέφωνο Apple.

** Mafan: Μπελάς.

*** Bie wang le: Μην το ξεχάσεις.

μεγάλα εμπορικά καταστήματα. Τα Σαββατοκύριακα, οικογένειες με τα αυτοκίνητά τους έκαναν κύκλους στο πάρκινγκ για να εντοπίσουν πρώτοι ποιος έφευγε και να πάρουν θριαμβευτικά τη θέση του. Απόψε όμως, ενώ το πάρκινγκ ήταν ακόμα γεμάτο, τα πράγματα φαίνονταν πολύ πιο πολιτισμένα. Οι Χου, που ήταν παλιοί φίλοι με τα ξαδέλφια των γονιών του ιδιοκτήτη, είχαν κλείσει όλο το εστιατόριο για το πάρτι του Γουέι. Όταν ο Χάουαρντ μπήκε μέσα, μια νεαρή γυναίκα συστήθηκε ως η μεγαλύτερη εγγονή και πήρε το παλτό του, δίνοντάς του ένα κόκκινο καρτελάκι με έναν αριθμό τραπεζιού, γραμμένο στο χέρι με χρυσή μελάνη.

Στη σάλα είχε ήδη κόσμο και η ατμόσφαιρα ήταν εορταστική. Κοριτσάκια ντυμένα με τούλινα φουστανάκια και αγόρια με γκριζα κουστουμάκια και καρό μίνι παπιγιόν κυνηγιούνταν κρατώντας μπαλόνια στα χέρια. Οι γονείς τους ήταν καθισμένοι με βαριά ποτήρια στα χέρια που περιείχαν κάποιο σκούρο υγρό – κονιάκ, ή μπορεί απλώς κόκα κόλα. Ο Χάουαρντ βρήκε το τραπέζι του, κοντά στην εξέδρα, όπου υπέθετε ότι θα καθόταν ο Γουέι με τη Γιουρόνγκ και την οικογένειά τους, και βολεύτηκε στην καρέκλα του.

Χάρηκε που δεν θα ήταν ο μόνος χήρος στην παρέα –η γυναίκα του Γουίνστον είχε πεθάνει πριν από πέντε χρόνια–, αλλά μετά ένωσε άσχημα για την εγωιστική του σκέψη. Δεν ήξερε ωστόσο αν θα μπορούσε να το διαχειριστεί να κάθεται σε ένα τραπέζι όλο ζευγάρια. Αν και η Τίνα και ο Τζορτζ τρώγονταν συνέχεια κάνοντας τους γύρω τους να χαμογελάνε αμήχανα, και ο Τζιανφένγκ δεν άφηνε τη σαραντάχρονη γυναίκα του που είχε πρόσφατα έρθει στη χώρα να σταυρώσει κουβέντα, ο Χάουαρντ τους ζήλευε. Ο γάμος του με τη Λίνι δεν ήταν τέ-

λειος, σε καμία περίπτωση· είχε επιβιώσει από το διαφορετικό υπόβαθρο του καθενός, την αποδοκιμασία του πατέρα της, τον εθισμό του στον τζόγο, τη μετανάστευση σε μια ξένη χώρα, την οικονομική αβεβαιότητα και πολλά άλλα. Υπήρξαν στιγμές που δεν ήταν καν σίγουρος ότι την αγαπούσε ακόμα. Αλλά στο τέλος τούς έδενε η ιστορία τους, ο πόνος και τα γέλια που κανείς άλλος δεν μπορούσε να καταλάβει. Πάνω απ' όλα του έλειπε η συντροφιά της.

Πρώτοι ήρθαν στο τραπέζι η Τίνα και ο Τζορτζ, ύστερα η Μέρι και ο Μάικλ, ο Τζιανφένγκ και η καινούργια του σύζυγος (πώς τη λέγανε; ποτέ δεν μπορούσε να θυμηθεί) και η Γιενχουά με τον Τεντ. Όποτε κατέφθανε κάποιο ζευγάρι, ο Χάουαρντ σηκωνόταν κι έκανε χειραψίες με τους παλιούς του φίλους, απαντούσε φιλότιμα σε όποιον ρωτούσε τι κάνει («Ναι, ακόμα διδάσκω βιολί πότε πότε, για να βγαίνω από το σπίτι») και ρωτούσε για τα παιδιά τους. Ο Τζορτζ θύμιζε στον Χάουαρντ ότι ερχόταν η σειρά του – «Εσύ δεν έκλεισες μόλις τα εβδομήντα εφτά; Άλλα τρία χρόνια και μπήκες στο κλαμπ των ογδοηκοντούτων!». Και παρόλο που ο Χάουαρντ έκανε μια νοερή σημείωση να ψάξει τη λέξη, μέσα σε λίγα λεπτά δεν θυμόταν καν πώς προφερόταν.

Μολονότι τα αγγλικά του καθενός ήταν σε άλλο επίπεδο (ο Τζορτζ, που είχε πάει σε βρετανικό σχολείο στο Χονγκ Κονγκ, μιλούσε σχεδόν τέλεια –αν και με ελαφριά προφορά–, ενώ κανείς δεν ήταν σίγουρος πόσα καταλάβαινε ο Μάικλ), με τα χρόνια είχε γίνει η γλώσσα την οποία χρησιμοποιούσαν κυρίως όταν συναντιούνταν, διανθισμένη με φράσεις από διάφορες σινικές γλώσσες. Αν και όλοι καταλάβαιναν έστω και λίγα μανδαρινικά, η Τίνα και ο Τζορτζ ένιωθαν πιο άνετα με τα καντονέζικα, η Μέρι και ο Μάικλ προτιμούσαν τα ταϊβανέζικα, και η προφορά

Πεκίνου του Τζιανφένγκ ήταν τόσο βαριά, που ο Τεντ διαμαρτυρόταν ότι ήταν σαν να είχε γεμάτο το στόμα με βόλους. Έτσι κατέφευγαν στη γλώσσα της υιοθετημένης πατρίδας τους, όσο δύσκολη και ύπουλη κι αν αποδεικνυόταν κάποιες φορές.

Όταν κάθισαν όλοι, η Γιενχουά έσκυψε συνωμοτικά και έδειξε τις άδειες θέσεις στο στρογγυλό τραπέζι. «Έμαθα ότι ο Γουίνστον έχει φιλενάδα» είπε.

«Χάι με!»* αναφώνησε η Τίνα στα καντονέζικα.

«Το έμαθα από μια φίλη που μένει στο Coral Sunset» είπε η Γιενχουά.

«Στο Coral Sunset;» είπε η γυναίκα του Τζιανφένγκ με διστακτικά αγγλικά.

«Την κοινότητα συνταξιούχων όπου ζει ο Γουίνστον» της εξήγησε ανυπόμονα ο Τζιανφένγκ στα μανδαρινικά. Έκανε νόημα στη Γιενχουά να συνεχίσει.

«Λέει ότι βλέπει τον Γουίνστον να περνάει πολύ χρόνο με μια γυναίκα εκεί. Δεν μένει στην κοινότητα, άρα λογικά τη γνώρισε κάπου αλλού».

«Κάπου αλλού!» έκανε η Τίνα. «Μα πού μπορεί να πηγαίνει ο Γουίνστον για να γνωρίζει και γυναίκες!»

«Δεν είναι σακάτης» αντέταξε ο Τζορτζ. «Υπάρχουν πολλά μέρη να γνωρίσεις γυναίκες. Το σουπερμάρκετ, η βιβλιοθήκη, τα Starbucks...»

«Κι εσύ πού το ξέρεις;» είπε η Τίνα. «Αυτό κάνεις όταν μού λες ότι έχεις δουλειές; Γνωρίζεις γυναίκες;»

«Δεν βγαίνω για να γνωρίσω γυναίκες, βγαίνω για να το σκάσω από τη γυναίκα που γκρινιάζει».

* Hai me: Σοβαρά; Αλήθεια;